

Kmetijske zastavice.

Umnim kmetovavcem in prijatlom kmetijstva o dolzih zimskih večerih *).

Vrednost vsaktere hrane (vsakterega živeža) naj bo za človeka ali živino, obstoji v redivnosti in tečnosti njeni, in ker večidel rež za poglavno žito velja, je že stara navada, da se vrednost vsih družih žit, krompirja, repe itd. primerja z vrednostjo reži, ali, kakor se navadno govori, po reži vrednosti ceni.

Znabiti da umnim kmetovavcem pa tudi drugim prijatlom kmetijstva vstrežemo, ako jim nekatere take prerajte (rajtinge) v podobi zastavic podamo, nadjačoji se, da jih bojo radi vganjevali, ker z vganjanjem si bojo

1. mislivnost vadili in urili,
2. iz teh prerajtov se tudi marsikaj učili.

Večkrat, dokler zima terpi, jim bomo zastavljali eno tako vprašanje; vganjko (rešeno zastavico) jim bomo pa sami sledeči teden prinašali.

Perva zastavica.

Koliko bi mogel avstrijski vagán (mecen) pšenice veljati (koštati), ako se avstrijski vagán reši po 4 fl. 24 kr. plačuje?

(Prerajt polajšati, povemo, da se je po mnogih skušnjah in preiskavah zvedilo, da 85 funtov pšenice za ravno toliko tekne ali zaleže kakor 100 funtov reži.)

Zgodovinski pomenki.

Razložil Davorin Terstenjak.

(Dalje in konec.)

Da je pod imenom „Luarasici“ Radegast zastopiti, je že nemški kronist Frencl izgovoril (*de idol. Slav. §. 9.*)

Kakor severni Slavjani, tako tudi panonski (da je v Panonijo Hemona spadala, vsaki vé) so Višnu-Radegasta pod podobo leva ali lava častili in mu pravili Lavur. Da je Lavur čista slovenska končnica, vsak poveršni jezikoslovec vé po primeri besedi „mehur“, „piškur“ itd.

Morebiti bo mi kateri odgovoril, da je Lavur bil latinsk bog ali pa keltogermansk. Da pod napisom latinska imena „Marcelus“ sledijo, to še nič ne dokaže; saj sam Valvasor ima nemško ime Waikhardt, in dosti Krajncov nemško ime Heinrich, Heinricher. Rimsko izobraženje je to storilo, kar sedaj nemško stori. Saj sem tudi lani, ko sem pri Vas bil, u Lblani (izjemši slovenske nadpise ulic) razun dveh ali treh napisov same nemške našel. Ravno tako na grobnih spomenikih.

Pa vendar najdemo na našem kamnu eno indoslovensko besedo, in ta je „Vibius“, kar bi moglo Bibius napisano biti, od sanskritskega „bhibati se“, „bibji“ terribilis; odtod vaše psovke ironične „bibia“. Ime „Bibia“, „Vibia“ se na latinskih monumentih neskončno dostikrat najde.

Pa morebiti še bi kakošin škropulant mi rekel: zakaj pa ne stoji Lavuro? Takšnemu odgovorim: da še zdaj rojeni Slovenci, kateri dvanajst let v šolo hodijo in v vsih učenostih slovijo, slovenskega pravopisa ne znajo; zato ni terjati, da bi Slovenec pred jezero in osem sto leti mogel brez pogrška prav slovenski pisati.

* Iz »tednika česke kmet. družbe.«

Pri ti priliki naznanimo neznanemu gospodu M. Led., ki nam je že zdavnej zastavico pod naslovom »prijatlom računstva« poslal, da bi jo bili prav radi natisnili, ako bi ne bila celó preteška, in zlasti njena vganjka (prerajt) marsikteremu naših bravcev nerazumljiva (previsoka). Če nam jo morete bolj po domače in brez odlomkov zastaviti, jo bomo radi v »Novice« vželi.

Vred.

Čerka B je celó na rimskih klasičkih monumentih namesto V najti, na priliko: Birago namesto Virago, in tudi Nemci niso vsikdar teh dvojih čerk dobro razločevali. Jaz imam nek penez iz 16. stoletja Albrehta pervega, vojvoda pruskega v rokah, na katerem stoji: „Gotes Bort Pleibt ebigli“, in na klasičkih rimskih penezih sem našel Beneri, Bolcano, namesto Veneri, Vulcano. Rimskim mojstrom se je ravno taka godila, kakor dnešnjim, da ne znajo prav pisati svojega jezika; tako je v nekem mestu terd Nemec napisal nad kazalo nekega mesarja in kerčmarja: „Zvem weisen Oksen“.

Verli epistatelj koroške dogodivščine g. baron Ankershofen še navodi iz napisov koroških rimskih kamnov večkrat žensko ime LVASILLA. V Valvasorju najdem en napis iz Verhnike, kateri ima skoro sama čisto slovenska imena: D. M. S. BVIO VIBI (i) F. V. Posuit sibi et conjugi LASCIAE ANTIE Q. Subleoni F. ann. XXXX. Takaj najdete ime slovensko Bujus od „bujni“ kräftig, stark; Lascia je polatinčena Laska, kar v sanskritu in v českem jeziku pomeni „ljubezen“, in indoslovensko ime „Antia“, to je, Slava, od sanskritskega „vand“, collere, slaviti; zato nas Nemci, Grki in Latinci imenujejo Vande, Venete, Vinide, Venide itd. Vsakdo vé, da Prokop Slavene tudi imenuje Ante. Imena Antia, Antina, Antumar, (podobno severnoslovenskim Slava, Slavina, Slavomér, Svetoslav, ker sanskritsko „meru“, mundus, staroslovensko „mr“ so Norički in Panonski Slovenci zmiraj kakor „mar“ izgovarjali. Tudi na Pohorju se gluho e pred čerko r sploh čuje kakor ar, na priliko: smart, skarb, kart, ne pa smert, skerb, kert); pogosto najdemo to na rimskih monumentih v Noriku in Panonii. Subleoni je polatinčeno ime Lavura, ker je Wišnu sub leone — sub specie leonis — časten bil.

Na koroških rimskih kamnih najdem večkrat lastno ime VERCOMBOG po veru (v sanskritu se veli varah avatara spremena Višnuta v vera, to je, beruna, bereva, brava, merjesca, morjesca, aper, Eber), pod katero podobo je Višnu-Radegast časten bil (*Paul. Systema Bram. Ditmar L. VI. pag. 151.*)

Pa vse to hočem obširniše popisati v posebnih bukvah „kdo so bili Noričani in Panonci, Kelti ali Slovenci?“ in pa v pisu: „Kdo so bili Ambidravi, in kdo je sozidal starodavni mesti Virunum in Teurnio, Kelti ali Venedi?“ kterege, kakor upamo, bo „Bčela“ za nar manje o 14 dnéh, ko se potrebne mitologičke slike izlitografirajo, prinesla.

S tem sostavkom veržem vsim frankomanskim historikom rokavico za slovstveni dvoboj. Alea jacta est! Pa po viteško, z odpertim licem in pod veljavno firmo.

Slovanski popotnik.

* Tudi v Terstu je prišel „koledarček za leto 1853“ na svetlo, kterege smo še le pred kratkem v roke dobili; izdal ga je finančni komisar gosp. Jož. Godina, za slovanšino vés vnet mož. Natis je krasen, pridjana mu po Valvasorju podoba mesta Tersta, kakoršno je bilo v letu 1670.

* Družtvo sv. Mohora, ki ima že 680 udov, je prejelo iz rok svetlega Lavantinskega knezoškofa rokopis g. Jer. Ciringarja pod naslovom: „Zgodovina sv. vére v podobah starega zakona“. Milostljivi knez so rokopis sami pregledali in za podobe uravnali, ktere si bo družtvo iz Dunaja oskertebo.

* Iz „slovanskega časopištva v cesarstvu avstrijskem iz početka tega leta“ naštevajo „slov. Novine“ dalje:

Polške, ki so: 1) „Czas“ (dnevnik politični) v